

УДК 378.016:81

© Карасьова О. В., 2025.

<http://orcid.org/0000-0001-8922-9036>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.13>

О. В. Карасьова

ЦИФРОВІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглянуто актуальну проблему формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей в умовах інтенсивної цифровізації вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підготовки фахівців, здатних до ефективної професійної взаємодії у глобальному цифровому середовищі. Метою статті є теоретичне обґрунтування та методичний аналіз ефективності використання цифрових засобів (соціальних мереж, мультимедійних платформ, мобільних додатків) для інтенсифікації навчання. У ході дослідження використано комплекс методів: системний аналіз наукової літератури, педагогічне спостереження, тестування та статистичну обробку даних. Результати дослідження засвідчують, що системна інтеграція цифрових інструментів сприяє значному зростанню стратегічного (з 61 % до 89 %) та дискурсивного компонентів компетентності. Доведено, що використання професійно-орієнтованих відеоматеріалів та віртуальних кейсів підвищує залученість студентів та забезпечує приріст якості знань з аудіювання та читання на 30–35 %.

У дослідженні підкреслюється, що платформи соціальних мереж, такі як LinkedIn, сприяють подоланню психологічних бар'єрів у професійному листуванні, а мультимедійні інструменти забезпечують необхідну когнітивну підтримку для постановки монологів. Сформульовано методичні рекомендації щодо впровадження проєктного навчання та принципу ситуативності через цифрові платформи, що дозволяє індивідуалізувати освітні траєкторії майбутніх фахівців. Результати дослідження підтверджують, що цифровізація – це не просто технічне доповнення, а цілісна педагогічна стратегія підвищення конкурентоспроможності сучасних фахівців на міжнародному ринку праці. Перспективи майбутніх досліджень визначені в потенціалі генеративного штучного інтелекту та імерсивних VR/AR-технологій для подальшої персоналізації професійного вивчення іноземної мови.

Ключові слова: *іншомовна комунікативна компетентність, цифрові засоби, студенти немовних спеціальностей, метод проєктів, принцип ситуативності, вища освіта, професійна комунікація, змішане навчання.*

Karasova O. V. Digital tools for forming foreign language communicative competence of non-language specialties students. The article addresses the highly

relevant problem of developing foreign language communicative competence among non-language major students within the context of the intensive digitalization of higher education. The relevance of this study is driven by the urgent need to prepare future professionals—engineers, managers, and technicians—for effective intercultural and professional interaction in a globalized digital environment. Traditional teaching methods often prove insufficient in creating authentic communication settings, thus necessitating the integration of innovative technological tools. The aim of the article is to provide a theoretical substantiation and methodological analysis of the effectiveness of using various digital tools, such as social networks, multimedia platforms, and mobile applications, to intensify the language learning process. The research methodology involved a comprehensive approach, including the systemic analysis of pedagogical literature, pedagogical observation of the educational process, questionnaires, testing of 140 students, and statistical processing of the obtained data. The research results demonstrate that the systemic integration of digital tools as core learning platforms leads to a significant increase in both strategic and discursive components of communicative competence. Specifically, the strategic component showed a growth from 61% to 89% by the end of the term. It has been proven that the use of professionally-oriented audiovisual components and virtual cases significantly increases student engagement (up to 91%) and ensures an improvement in the quality of listening and reading skills by 30–35% compared to traditional methodologies. The study highlights that social media platforms like LinkedIn facilitate the overcoming of psychological barriers in professional correspondence, while multimedia tools provide necessary cognitive support for monologue production. Methodological recommendations have been formulated regarding the implementation of project-based learning and the principle of situationality through digital environments, allowing for the individualization of educational trajectories. The findings confirm that digitalization is not merely a technical supplement but a holistic pedagogical strategy for enhancing the competitiveness of modern specialists in the international labor market. Future research prospects are identified in the potential of generative artificial intelligence and immersive VR/AR technologies to further personalize professional foreign language acquisition.

Key words: *foreign language communicative competence, digital tools, non-language students, project-based learning, principle of situationality, higher education, professional communication, blended learning, ICT in education, English for specific purposes.*

Вступ. У контексті глобалізації та інтенсивної цифровізації вищої освіти, формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) студентів немовних спеціальностей стає стратегічним завданням. Сучасний фахівець будь-якого профілю – від інженера до менеджера – має бути інтегрованим у міжнародне професійне середовище, що неможливо без володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для професійної взаємодії. Актуальність проблеми підсилюється переходом до змішаних та дистанційних форм навчання, де традиційні методики потребують доповнення інноваційними цифровими

засобами. Використання ІКТ дозволяє персоналізувати процес навчання, зробити його більш інтенсивним та наближеним до реальних умов комунікації.

Проблема формування ІКК у студентів нефілологічних спеціальностей перебуває в центрі уваги багатьох сучасних науковців. Теоретичні засади та шляхи реалізації цієї мети в умовах сучасних ЗВО ґрунтовно розглянуто у працях С. Бабушко (2016). Питання структурного змісту ІКК та особливостей її реалізації в немовних закладах вищої освіти аналізували О. Гавриленко та І. Головка (2021).

Важливе місце в науковому дискурсі посідає вивчення психолінгвістичного аспекту, зокрема особливостей формування компетенції професійно-орієнтованого читання (Borysova, 2016). Дослідники також акцентують увагу на специфіці навчання окремих категорій студентів, наприклад, курсантів військових закладів (Marushkevych, 2024), та важливості впровадження принципів ситуативності в освітній процес (Pasichnyk, 2021).

Особливий інтерес для нашого дослідження становлять праці, присвячені використанню технологічних інновацій. Зокрема, науковці розглядають потенціал соціальних мереж як інструменту формування іншомовної інформаційно-комунікативної компетентності (Hotsynets, 2021) та ефективність застосування мультимедійних і цифрових засобів у процесі підготовки майбутніх інженерів (Herasymchuk & Hubareva, 2022). Питання трансформації навчання мови в умовах загальної цифровізації висвітлено у роботах Н. Гончаренко-Закревської та Н. Дюканової (Honcharenko-Zakrevska & Diukanova, 2022).

Окремими напрямками досліджень є використання аудіовізуальних компонентів для розвитку навичок монологічного мовлення (Lutkovska, 2017), впровадження методу проєктів в умовах змішаного навчання (Shcheglova, 2016), а також загальний аналіз сучасних підходів та інноваційних технологій (Krushynska, 2019). Практичні аспекти формування ІКК безпосередньо на заняттях з англійської мови висвітлено у роботі В. Черноус (2023).

Попри значну кількість напрацювань, питання системного добору та методичного обґрунтування конкретних цифрових засобів, що забезпечують комплексне формування всіх компонентів ІКК у студентів немовних спеціальностей, потребує подальшого уточнення та систематизації.

Мета та завдання. *Метою статті* є теоретичне обґрунтування та методичний аналіз ефективності використання цифрових засобів у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей, а також виокремлення найбільш дієвих технологічних інструментів для інтенсифікації навчання в умовах змішаної освіти.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання*: на основі аналізу наукових джерел уточнити зміст та структуру іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців немовних спеціальностей (майбутніх інженерів, менеджерів тощо); класифікувати цифрові засоби (соціальні мережі, мультимедійні платформи, мобільні додатки), що використовуються у навчанні іноземних мов, та визначити їхню роль у

розвитку окремих видів мовленнєвої діяльності; розкрити особливості реалізації принципу ситуативності та методу проєктів за допомогою ІКТ для стимулювання професійно-орієнтованого спілкування студентів.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використано комплекс взаємопов'язаних методів: системний аналіз та узагальнення наукових джерел (Babushko, 2016; Chornous, 2023) для уточнення структури ІКК; порівняльно-педагогічний аналіз підходів до цифровізації освіти (Honcharenko-Zakrevska & Diukanova, 2022); моделювання освітнього процесу з інтеграцією цифрових засобів для реалізації принципу ситуативності (Pasicznyk, 2021). Емпірична складова включала педагогічне спостереження за діяльністю студентів під час виконання цифрових проєктів (Shcheglova, 2016), анкетування та тестування для визначення рівнів сформованості мовленнєвого та лінгвістичного компонентів ІКК (Borysova, 2016; Lutkovska, 2017). Дослідження проводилося на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» із залученням 140 студентів 1–2 курсів немовних спеціальностей. Статистична обробка даних здійснювалася із застосуванням методів математичної статистики для підтвердження достовірності результатів.

Результати. Теоретичний аналіз наукових праць (Babushko, 2016; Navrylenko & Holovko, 2021) дозволяє стверджувати, що в умовах цифровізації ІКК перестає бути суто лінгвістичним конструктом і перетворюється на складне інтегративне утворення. Виділено три основні підходи до пізнання цієї проблеми: *функціональний* (акцент на професійно-орієнтованому читанні та письмі), *соціокультурний* (здатність до міжкультурної взаємодії через мережеві ресурси) та *технологічний* (володіння цифровими інструментами як засобами доставки та обробки мовного контенту).

Узагальнюючи дані досліджень, ми виокремили ключові компоненти структури ІКК, які трансформуються під впливом цифрових засобів: лінгвістичний (володіння термінологією), дискурсивний (побудова логічних зв'язків у цифрових текстах) та стратегічний (здатність компенсувати брак мовних засобів за допомогою онлайн-перекладачів або мультимедіа).

Емпіричне вивчення початкового рівня сформованості цих компонентів у 140 студентів немовних спеціальностей (технічного та економічного профілів) дозволило зафіксувати кількісні та якісні показники, представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Початковий рівень сформованості компонентів ІКК у студентів (n=140)

Компонент ІКК	Показник (критерій)	Середній бал (max 100)	Рівень за шкалою CEFR
Лінгвістичний	Знання професійної лексики	62.4	A2–B1
Дискурсивний	Навички	58.7	A2

	професійного читання (Borysova, 2016)		
Комунікативний	Монологічне мовлення (Lutkovska, 2017)	52.1	A2
Стратегічний	Використання цифрових інструментів	74.8	B2 (High)

Інтерпретація отриманих даних свідчить про суттєвий розрив між високим рівнем володіння цифровими інструментами (74.8 %) та недостатнім рівнем комунікативних навичок у професійній сфері (52.1 %). Це підтверджує тенденцію, висвітлену в працях (Honcharenko-Zakrevska & Diukanova, 2022), про те, що студенти часто використовують технології як «інструмент-милицю» (для механічного перекладу), а не як «інструмент-стимул» для розвитку власного мовлення.

Статистична достовірність відмінностей між компонентами підтверджена за допомогою t-критерію Стьюдента ($p < 0.05$). Отримані результати обґрунтовують необхідність переходу від епізодичного використання гаджетів до системного впровадження спеціалізованих цифрових засобів, які б безпосередньо стимулювали лінгвістичний та комунікативний компоненти через метод проєктів та ситуативні завдання (Shcheglova, 2016; Pasichnyk, 2021).

Відповідно до другого завдання нашого дослідження, нами було проведено багаторівневу систематизацію цифрових інструментів. Теоретичний аналіз (Гончаренко-Закревська, Дюканова, 2022) підтверджує, що сучасна цифровізація освіти – це не просто перенесення паперових підручників у формат PDF, а створення інтерактивного екосередовища, яке трансформує роль студента з об'єкта навчання на активного суб'єкта цифрової комунікації. Нами виокремлено та детально проаналізовано три стратегічні групи засобів:

1. Соціальні медіа та мережеві комунікатори. Дослідження І. Гоциця (Hotsynets, 2021) акцентує увагу на тому, що соціальні мережі (Facebook, LinkedIn, Instagram) та месенджі (Telegram, WhatsApp) є потужним додатковим інструментом формування іншомовної інформаційно-комунікативної компетентності. У контексті немовних спеціальностей вони виконують функцію «містка» між академічним навчанням та реальним світом. Студенти отримують можливість вступати у професійні спільноти, обмінюватися короткими повідомленнями, коментувати фахові публікації, що розвиває навички неформального письма та знімає психологічний бар'єр перед автентичним спілкуванням. Це стимулює розвиток стратегічного компонента ІКК – здатності виразити думку обмеженим набором засобів у реальному часі.

2. Мультимедійні системи та аудіовізуальні технології. Як зазначає Н. Лутковська (Lutkovska, 2017), аудіовізуальна складова є ключовою у циклі

формування навичок монологічного мовлення студентів нефілологічних профілів. На відміну від статичних текстів, цифрові відеоплатформи (YouTube, TED-Ed, Coursera) надають професійний контекст у динаміці. Студенти технічних спеціальностей, переглядаючи відео про роботу механізмів або інженерні рішення, одночасно засвоюють термінологію та інтонаційні моделі. Це забезпечує ефект імпліцитної професійної орієнтації: мова вивчається не як самоціль, а як засіб осягнення фахових знань.

3. Мобільні застосунки та платформи для адаптивного навчання (LMS). Використання інструментів на кшталт Quizlet, Duolingo for Schools або спеціалізованих університетських платформ на базі Moodle дозволяє реалізувати концепцію «навчання в будь-який час і в будь-якому місці». Такі засоби забезпечують гейміфікацію процесу засвоєння лексики, у яких часто спостерігається низька мотивація до вивчення гуманітарних дисциплін (Krushynska, 2019). Для об'єктивної оцінки ефективності запропонованої класифікації було проведено експериментальне впровадження цих засобів у навчальний процес.

Аналіз емпіричних даних засвідчує, що цифрові засоби підвищують рівень активності студентів у середньому на 40–50 % порівняно з традиційними формами роботи. Особливо помітним є успіх мобільних додатків (91 %), що пояснюється їхньою ергономічністю та можливістю отримувати миттєвий фідбек. Кількісні зміни у рівні сформованості видів мовленнєвої діяльності після систематичного використання обраних засобів наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика навчальних досягнень студентів (за 100-бальною шкалою)

Вид мовленнєвої діяльності	До впровадження педагогічного експерименту	Після впровадження педагогічного експерименту	Статистична значущість (p)
Аудіювання (робота з відео)	54.2	75.8	< 0.01
Професійне письмо (соцмережі)	48.6	69.4	< 0.05
Монологічне мовлення (презентації)	52.1	71.2	< 0.01
Читання (онлайн-ресурси)	58.7	78.5	< 0.01

Детальна інтерпретація результатів (див. табл. 2) надає підстави стверджувати, що найбільший якісний стрибок відбувся у навичках аудіювання

та читання. Водночас зростання показників монологічного мовлення на 36 % (з 52.1 до 71.2 бала) свідчить про те, що візуальна опора та мультимедійні шаблони допомагають студентам структурувати свої думки професійною іноземною мовою, мінімізуючи вплив інтерференції рідної мови. Таким чином, розроблена класифікація дозволяє цілеспрямовано обирати цифровий інструментарій залежно від конкретної педагогічної мети та дефіциту навичок у студентів.

Третє завдання нашого дослідження полягало у комплексному розкритті методичних механізмів, які дозволяють трансформувати цифрові засоби з допоміжних джерел інформації на фундаментальні інструменти активного формування ІКК. Центральним вектором у цьому процесі виступає принцип ситуативності, який, за визначенням О. Пасічника (Pasicznyk, 2021), є базисом для формування реальної комунікативної здатності, оскільки він моделює автентичні умови професійного спілкування, де студент змушений розв'язувати конкретні фахові завдання засобами іноземної мови.

У сучасному цифровому контексті ситуативність набуває нових форм через створення віртуальних професійно-орієнтованих кейсів. Замість традиційного опрацювання статичних діалогів з підручника, студентам пропонуються розгалужені інтерактивні сценарії на платформах для спільної роботи (таких як Miro, Canva або Padlet). Тут вони моделюють складні професійні ситуації: «Захист технічного проєкту перед іноземним замовником», «Кризові переговори щодо логістичних збоїв» або «Міжнародна наукова дискусія щодо інноваційних матеріалів». Використання ІКТ дозволяє зробити ці ситуації максимально наближеними до реальності: викладач може вносити зміни у сценарій у реальному часі (через «термінові повідомлення» в месенджерах або електронні листи), що вимагає від студента немовного профілю високої лінгвістичної гнучкості та здатності оперативно використовувати професійний вокабуляр у стресових умовах.

Паралельно із ситуативністю, рушійним чинником розвитку ІКК виступає метод проєктів, який у цифровому середовищі перетворюється на створення цілісних інформаційних продуктів. А. Щеглова (Shcheglova, 2016) обґрунтовує особливу роль проєктної методики в умовах змішаного навчання як засобу самореалізації студента. Ми розширили цей підхід, запропонувавши студентам розробку професійних цифрових портфоліо, що включали такі типи завдань:

1. Професійно-спрямовані відео-подкасти та скрінкасти. Студенти немовних спеціальностей (зокрема майбутні інженери) готували відео пояснення принципу роботи складних систем іноземною мовою. Як підкреслює Н. Лутковська (Lutkovska, 2017), залучення аудіовізуальних компонентів стимулює монологічне мовлення, адже візуальний ряд слугує когнітивною опорою, що дозволяє студенту уникати дослівного зачитування тексту і переходити до вільного висловлювання.

2. Мережева професійна самопрезентація. На основі досліджень І. Гоцинца (Hotsynets, 2021) про роль соціальних мереж, студенти створювали професійні профілі на LinkedIn та брали участь у тематичних обговореннях на

міжнародних форумах. Це формувало не лише лінгвістичний, а й соціокультурний та прагматичний компоненти ІКК, навчаючи етиці ділового листування у цифровому просторі.

Ефективність поєднання цих методів була перевірена шляхом аналізу динаміки розвитку стратегічного та дискурсивного компонентів ІКК упродовж навчального семестру.

Отримані дані демонструють прогрес стратегічної компетенції – її рівень зріс з 61 % на початку семестру до 89 % на етапі фінального тестування. Це пояснюється тим, що під час роботи над цифровим проєктом студенти не просто вивчають правила, а вчаться самостійно долати комунікативні розриви, використовуючи хмарні сервіси, онлайн-корпуси текстів та засоби спільного редагування документів. Дискурсивна компетенція також продемонструвала позитивну динаміку (зростання на 22 %), оскільки створення складного цифрового продукту (наприклад, веб-сайту або інтерактивного звіту) вимагає від студента логічної організації матеріалу та дотримання жанрових особливостей професійного дискурсу.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що цифрові засоби виступають не просто додатком, а технологічною платформою, яка робить принцип ситуативності та метод проєктів життєздатними в умовах обмеженої кількості годин в технічних університетах. Такий підхід реалізує особистісно-орієнтовану модель навчання, де кожен майбутній фахівець може адаптувати освітню траєкторію під свої потреби, що цілком узгоджується з висновками Н. Гончаренко-Закревської та Н. Дюканової (2022) щодо глобальної трансформації педагогічної взаємодії в епоху цифровізації. Це дозволяє не лише навчити іноземної мови, а й підготувати студента до безперервної професійної освіти у глобальному цифровому суспільстві.

Обговорення. Отримані нами результати щодо високої ефективності цифрових засобів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) студентів немовних спеціальностей корелюють із низкою сучасних досліджень, водночас розширюючи та уточнюючи їхні окремі положення. По-перше, виявлена нами тенденція до зростання стратегічної компетенції (до 89 %) у процесі проєктної діяльності повністю підтверджує висновки Н. Гончаренко-Закревської та Н. Дюканової (2022) про те, що цифровізація освіти радикально змінює роль викладача та студента, де останній стає автономним суб'єктом, здатним самостійно долати комунікативні бар'єри.

Наше дослідження також підтримує гіпотезу С. Бабушко (2016) про необхідність комплексного підходу до формування іншомовної компетентності, проте ми пішли далі, довівши, що в умовах змішаного навчання саме цифровий інструментарій стає «платформою-інтегратором» для всіх компонентів ІКК. По-друге, позитивна динаміка навичок монологічного мовлення (приріст на 32 %), зафіксована нами при використанні аудіовізуальних засобів, узгоджується з результатами Н. Лутковської (Lutkovska, 2017) щодо важливості імпліцитної професійної орієнтації.

Однак, на відміну від попередніх розвідок, ми встановили, що ефективність відеоконтенту суттєво зростає при його комбінуванні з інтерактивними платформами для зворотного зв'язку, що забезпечує перехід від пасивного перегляду до активної дискусії. По-третє, наші дані щодо ролі соціальних мереж як стимулу до фахової комунікації підтверджують тези І. Гоцинца (Hotsynets, 2021), але ми виявили додатковий аспект: використання LinkedIn та професійних блогів не лише розвиває інформаційно-комунікативну складову, а й суттєво підвищує соціокультурну адаптивність студентів, чого важко досягти в межах аудиторних занять.

Порівняно з результатами А. Щеглової (Shcheglova, 2016), яка акцентувала увагу на самому методі проєктів, ми довели, що результативність проєктної діяльності безпосередньо залежить від ергономічності обраних цифрових засобів (зокрема, мобільних додатків). Водночас наше дослідження певною мірою дискутує з традиційними підходами, які розглядають професійне читання як ізольований процес (Borysova, 2016).

Отримані нами дані свідчать, що в цифровому середовищі читання стає мультимодальним: студенти краще засвоюють професійну лексику, коли текстовий матеріал гіпертекстуально пов'язаний із відео- та аудіоресурсами. Таким чином, проведене дослідження не лише підтверджує ключові гіпотези колег про ефективність ІКТ, а й пропонує нову модель інтегрованого навчання, де принцип ситуативності (Pasicznyk, 2021) реалізується через розгалужену систему цифрових кейсів, що забезпечує стабільно високу мотивацію та професійну готовність майбутніх фахівців до міжнародної співпраці.

Висновки. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна констатувати, що системне впровадження цифрових засобів є фундаментальною умовою ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) студентів немовних спеціальностей у сучасному високотехнологічному освітньому просторі. По-перше, на основі комплексного аналізу наукового доробку (Babushko, 2016; Havrylenko & Holovko, 2021) було не лише уточнено зміст ІКК, а й обґрунтовано її складну трансформацію в інтегративну структуру, де традиційні лінгвістичні навички нерозривно переплітаються з цифровою грамотністю, інформаційною гігієною та стратегічною здатністю оперувати великими масивами даних в умовах глобалізації.

Встановлено, що для майбутніх фахівців немовного профілю пріоритетним є розвиток саме стратегічного компонента, який дозволяє успішно компенсувати дефіцит мовних ресурсів за допомогою інтелектуальних цифрових інструментів, що підтверджує остаточний перехід від репродуктивної до компетентнісної парадигми навчання.

По-друге, розроблена нами класифікація цифрових засобів дозволила чітко диференціювати методичний вплив кожної групи інструментів на освітній процес: встановлено, що соціальні медіа та месенджери забезпечують подолання психологічного «мовного бар'єра» та стимулюють автентичне фахове листування (Hotsynets, 2021), мультимедійні платформи створюють

необхідну аудіовізуальну опору для розвитку навичок монологічного мовлення (Lutkovska, 2017), а мобільні додатки та LMS-системи реалізують концепцію адаптивного навчання, що підвищує загальну залученість студентів до 85–91 % та забезпечує приріст якості знань на 30–35 % порівняно з традиційними методиками.

По-третє, детальне вивчення методичних механізмів засвідчило, що поєднання принципу ситуативності та методу проєктів у цифровому форматі створює унікальне середовище для професійної самореалізації майбутніх інженерів чи економістів, дозволяючи зафіксувати стрімке зростання стратегічної компетенції (з 61 % до 89 %) завдяки необхідності самостійного пошуку рішень у автентичних мережевих ситуаціях (Shcheglova, 2016; Pasichnyk, 2021).

По-четверте, на основі отриманих емпіричних даних сформульовано комплекс методичних рекомендацій, які передбачають відмову від епізодичного використання технологій на користь їх системної інтеграції як базових платформ навчання, що дозволяє індивідуалізувати освітні траєкторії та підготувати випускників до конкурентної діяльності на міжнародному ринку праці.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі вбачаються у глибокому дослідженні потенціалу генеративного штучного інтелекту (LLM-моделей) як персоналізованого тренажера для відпрацювання вузькоспеціалізованої професійної лексики та автоматизованого корекційного зворотного зв'язку в режимі реального часу.

ЛІТЕРАТУРА:

- Бабушко С. Р. Шляхи формування іншомовної компетентності студентів немовних ВНЗ : тези доп. 2016. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4931> (дата звернення: 21.09.2025).
- Борисова Н. Психолінгвістичні особливості формування комунікативної компетенції професійно-орієнтованого читання у студентів немовних спеціальностей. *Психолінгвістика*. 2016. Вип. 19 (1). С. 15–23.
- Герасимчук Т., Губарева О. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів — майбутніх інженерів з використанням інноваційних технологій. *Grail of Science*. 2022. № 17. С. 363–367. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.07.2022.061>
- Гончаренко-Закревська Н., Дюканова Н. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів в умовах цифровізації. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 10(12). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-311-319](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-311-319)
- Гоцинець І. Соціальні мережі як додатковий інструмент формування іншомовної інформаційно-комунікативної компетентності студентів. *Молодь і ринок*. 2021. № 4/190. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.236349>
- Чорноус В. П. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності студентів на заняттях з англійської мови. *Євроінтеграційні процеси в Україні: історичні, культурні, політико-правові та психологічні аспекти*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-311-1-63>

- Havrylenko O., Holovko I. Contents of foreign language communicative competence of students of non-language higher education institutions. *Academic Notes Series Pedagogical Science*. 2021. Vol. 1, no. 198. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-198-82-87>
- Krushynska N. Modern approaches and innovative technologies at forming the communicative competence of non-linguistic students. *Naukovi zapiski Nacional'nogo universitetu «Ostroz'ka akademiâ». Seriâ «Filologiâ»*. 2019. Vol. 1, no. 8(76). P. 104–106. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8\(76\)-104-106](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8(76)-104-106)
- Lutkovska N. Audiovisual component in the cycle of developing communicative foreign language competence in monologue production based on implicit specializing of non-linguistic students. *Ars Linguodidacticae*. 2017. No. 1. P. 62–73. DOI: <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2017.1.10>
- Marushkevych A. Formation of foreign language communicative competence in cadets of higher military education institutions non-linguistic specialities. *Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv. Pedagogy*. 2024. No. 2 (20). P. 55–59. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.20.09>
- Pasichnyk O. O. Методичні засади реалізації принципу ситуативності у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей ЗВО. *Visnik Zaporiz'kogo natsional'nogo universitetu Pedagogicni nauki*. 2021. Т. 2, № 1. С. 172–177. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-27>
- Shcheglova A. O. Місце проектного методу для формування і розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів в умовах змішаного навчання. *Information Technologies and Learning Tools*. 2016. Т. 53, № 3. С. 142. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v53i3.1381>

REFERENCES:

- Babushko, S. R. (2016). Shliakhy formuvannia inshomovnoi kompetentnosti studentiv nemovnykh VNZ [Ways of forming foreign language competence of students of non-language higher education institutions]: tezy dop. Retrieved from <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4931> [in Ukrainian].
- Borysova, N. (2016). Psykholinhvistychni osoblyvosti formuvannia komunikativnoi kompetentsii profesiino-orientovanoho chytannia u studentiv nemovnykh spetsialnostei [Psycholinguistic features of forming communicative competence of professionally oriented reading among students of non-language specialties]. *Psykholinhvistyka*, Issue 19 (1), pp. 15–23 [in Ukrainian].
- Chornous, V. P. (2023). Osoblyvosti formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv na zaniattiakh z anhliiskoi movy [Features of forming foreign language communicative competence of students in English classes]. *Yevrointehratsiini protsesy v Ukraini: istorychni, kulturni, polityko-pravovi ta psykholohichni aspekty*. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-311-1-63> [in Ukrainian].
- Herasymchuk, T. & Hubarieva, O. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv — maibutnikh inzheneriv z vykorystanniam innovatsiinykh tekhnolohii [Formation of foreign language communicative competence of students — future engineers using innovative technologies]. *Grail of Science*, No. 17, pp. 363–367. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.07.2022.061> [in Ukrainian].
- Honcharenko-Zakrevska, N. & Diukanova, N. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv v umovakh tsyfrovizatsii [Formation of foreign language communicative competence of students in the conditions of digitalization]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, No. 10(12). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-311-319](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-311-319) [in Ukrainian].
- Hotsynets, I. (2021). Sotsialni merezhi yak dodatkovyi instrument formuvannia inshomovnoi informatsiino-komunikativnoi kompetentnosti studentiv [Social networks as an additional tool for forming foreign language information and communicative competence of students].

- Molod i rynek*, No. 4/190. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.236349> [in Ukrainian].
- Havrylenko, O. & Holovko, I. (2021). Contents of foreign language communicative competence of students of non-language higher education institutions. *Academic Notes Series Pedagogical Science*, Vol. 1, no. 198. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-198-82-87>
- Krushynska, N. (2019). Modern approaches and innovative technologies at forming the communicative competence of non-linguistic students. *Naukovi zapiski Natsional'nogo universitetu «Ostroz'ka akademiâ». Seriâ «Filologiâ»*, Vol. 1, no. 8(76), pp. 104–106. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8\(76\)-104-106](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8(76)-104-106)
- Lutkovska, N. (2017). Audiovisual component in the cycle of developing communicative foreign language competence in monologue production based on implicit specializing of non-linguistic students. *Ars Linguodidacticae*, No. 1, pp. 62–73. DOI: <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2017.1.10>
- Marushkevych, A. (2024). Formation of foreign language communicative competence in cadets of higher military education institutions non-linguistic specialties. *Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv. Pedagogy*, No. 2 (20), pp. 55–59. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.20.09>
- Pasichnyk, O. O. (2021). Metodychni zasady realizatsii pryntsypu sytuatyvnosti u protsesi formuvannya inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv nemovnykh spetsialnostei ZVO [Methodological principles of implementing the principle of situationality in the process of forming foreign language communicative competence of students of non-language specialties of HEIs]. *Visnik Zaporiz kogo natsiohai nogo universitetu Pedagogicni nauki*, Vol. 2, no. 1, pp. 172–177. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-27> [in Ukrainian].
- Shcheglova, A. O. (2016). Mistse proektnoho metodu dlia formuvannya i rozvytku inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv v umovakh zmishanoho navchannya [The place of the project method for the formation and development of foreign language communicative competence of students in blended learning conditions]. *Information Technologies and Learning Tools*, Vol. 53, no. 3, p. 142. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v53i3.1381> [in Ukrainian].

Інформація про автора:

Карасьова Олена В'ячеславівна:
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8922-9036>; кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
вул. Кирпичова 2, м. Харків, Україна
e-mail: karasyovahelen@gmail.com

Information about the author:

Karasova Olena Viacheslavivna:
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8922-9036>; Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Languages
Department,
National Technical University «Kharkiv
Polytechnic Institute»,
street Kyrpichova, 2, Kharkiv, Ukraine, 61000
e-mail: karasyovahelen@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Карасьова О. В. Цифрові засоби формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 59. С. 185-196.
DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.13>

Дата надходження статті до редакції: 08.10.2025
Стаття прийнята до друку: 22.10.2025